Nr 7

Kulturutskottets betänkande i anledning av propositionen 1973: 1 i vad avser anslag för budgetåret 1973/74 till konst, litteratur, musik, teater m. m. jämte motioner.

1. **Vissa allmänna kulturfrågor.** Kungl. Maj:t har i propositionen 1973: 1 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under punkterna B 1—B 11, B 13—B 17 framlagt de förslag beträffande anslag för budgetåret 1973/74 till konst, litteratur, musik, teater m. m. som utskottet i det följande behandlar under punkterna 2—13. I ett inledande avsnitt (s. 13—18) erinrar departementschefen om att kulturrådet nu framlagt sitt huvudbetänkande Ny kulturpolitik (SOU 1972: 66) och att detta sänts ut på remiss. Han framhåller att det i betänkandet finns ett omfattande underlag för den fortsatta diskussionen rörande samhällets uppgifter på kulturområdet och att avsikten är bl. a. att remissbehandlingen skall leda till att olika frågor på det kulturpolitiska fältet blir kända i så vida kretsar som möjligt. Information och debatt i frågorna bör i hög grad kunna nå ut även utanför de organ som normalt deltar i remissarbetet.

Det material i kulturfrågorna som kommer att föreligga efter remissbehandlingen bör enligt departementschefen kunna utgöra ett viktigt underlag för statsmakternas ställningstagande till de statliga kulturpolitiska insatserna under 1970-talet. Vissa delar av förslagen från 1965 års musei- och utställningssakkunniga torde kunna behandlas parallellt med kulturrådets förslag.

I fråga om kulturrådets arbete uttalar departementschefen följande.

> Kulturrådet betonar behovet av att en preciserad målsättning utarbetas för samhällets kulturpolitiska insatser. Till det kulturpolitiska området hänför kulturrådet utöver de konstnärliga uttrycksformerna även press, radio och TV, insatser för att bevara vårt kulturarv samt delar av folkbildningsverksamheten.
>
> Kulturrådet uttalar att det övergripande målet för samhällets kulturpolitik bör vara att medverka till att skapa en bättre samhällsmiljö och att bidra till jämlikhet.
>
> För att detta mål skall kunna förverkligas bör enligt kulturrådet verksamheten och beslutsfunktionerna inom kulturområdet ytterligare decentraliseras och de kulturpolitiska insatserna samordnas med andra samhällsinsatser och utformas med hänsyn till olika gruppers förutsättningar och behov. Åtgärderna bör få sådana former att kontakten mellan olika grupper förbättras och att fler människor får möjlighet att delta i kulturell verksamhet. Även en större geografisk spridning av den kulturella verksamheten bör eftersträvas. Olika organisatoriska

åtgärder kommer att behövas för statens, landstingens och kommunernas insatser.

Frågorna om utformningen av de statliga insatserna för olika grupper av kulturarbetare kommer kulturrådet att behandla i ett senare betänkande.

De åtgärder som nästa budgetår vidtas på kulturområdet bör enligt departementschefen bygga vidare på den hittills förda kulturpolitiken men på ett sådant sätt att insatserna även kan anpassas efter de riktlinjer som kulturrådet dragit upp. Vissa av de förslag till anslagsuppräkningar som läggs fram är av sådan art att de föreslagna resurserna kan komma att omfördelas sedan ställning tagits till kulturrådets förslag. I fråga om stödet till kulturarbetarna uttalas slutligen att den utbyggnad som föreslås utgör en förstärkning inom ramen för nuvarande system i avvaktan på ställningstagande till ett kommande betänkande från kulturrådet om stipendier, ersättningar och åtgärder för att skapa social trygghet.

Motionerna

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna

1973: 451 av fru Ryding (vpk) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer att bestämmelser snarast utarbetas för statsbidrag till kommunala konstsalonger, till konstnärskooperativa och kollektiva utställningslokaler samt till ersättning för de utställande konstnärerna,

1973: 675 av herr Bohman m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t

1. uttalar att fortsatta samhälleliga insatser för att förbättra kulturskaparnas ekonomiska villkor bör utformas enligt principen om ersättning till kulturskaparna för utfört arbete,

2. anhåller att Kungl. Maj:t i samarbete med kulturskaparnas egna organisationer utarbetar förslag rörande hur olika arbetsuppgifter genom samhällets försorg skall kunna erbjudas olika kulturskapare,

3. anhåller om att en undersökning görs i syfte att klarlägga orsakerna till den skiftande efterfrågan på kultur som uppenbarligen inte bara har sin grund i socialgruppstillhörighet och utbildningsbakgrund,

1973: 683 av herr Källstad m. fl. (fp) i vad avser hemställan att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att frågan om statsbidrag till kommunerna för ersättning i samband med konstutställningar blir föremål för utredning.

Utskottet

Med anledning av yrkandet i motionen 1973: 675 om den principiella inriktningen av fortsatta samhälleliga insatser för att förbättra kultur-

skaparnas ekonomiska villkor får utskottet erinra om att utskottet förra året i sitt betänkande nr 18 som sin mening uttalade, att det allmännas insatser för kulturarbetarna i första hand bör ha formen av ersättning för utfört arbete. Utskottet framhöll därvid att dylik ersättning kan ha åskilliga former och förutsatte att frågan om ersättningsprincipens tillämpning skulle komma att prövas av kulturrådet. Det nu föreliggande motionsyrkandet i frågan ger utskottet anledning att understryka vad utskottet sålunda uttalade förra året. Eftersom kulturrådet i ett kommande betänkande kommer att behandla frågorna om utformningen av statliga insatser för olika grupper av kulturarbetare, anser sig utskottet emellertid inte böra föreslå riksdagen att göra nu ifrågavarande, i motionen 1973: 675 önskade uttalande.

I motionen 1973: 675 har även hemställts att riksdagen anhåller att Kungl. Maj:t i samarbete med kulturskaparnas egna organisationer utarbetar förslag rörande hur olika arbetsuppgifter genom samhällets försorg skall kunna erbjudas olika kulturskapare. Utskottet uttalade redan förra året i sitt nyssnämnda betänkande att tanken att olika arbetsuppgifter genom samhällets försorg skulle kunna erbjudas olika kulturskapare var väl värd att pröva. Utskottet räknar liksom förra året med att tanken kommer att övervägas inom ramen för kulturrådets arbete och anser därför att riksdagen inte har anledning att nu hos Kungl. Maj:t begära förslag i frågan. Utskottet vill tillägga att det synes utskottet naturligt att kulturarbetarnas egna organisationer får tillfälle att ange sina synpunkter på frågan innan ett förslag läggs fram.

I samma motion konstateras vidare att långtifrån alla medborgare blir delaktiga av kvalitativt högtstående kulturupplevelser. Något egentligt mått på detta förhållande finns inte och orsakerna är inte heller tillfredsställande klarlagda. Motionärerna uttalar att det knappast kan vara lämpligt att inrätta en helt ny kulturorganisation utan grundläggande undersökningar om bakgrunden till förekommande variationer i kulturefterfrågan och anser att riksdagen hos Kungl. Maj:t bör anhålla om en undersökning av orsakerna till den i motionen angivna skiftande kulturefterfrågan.

Utskottet får med anledning härav först erinra om att utskottet förra året i sitt betänkande nr 18 i ett liknande sammanhang underströk värdet av en utveckling av den kultursociologiska forskningen. Förekomsten av sådana variationer i kulturefterfrågan som motionärerna angivit innebär onekligen problem som man har anledning att uppmärksamma både i forskningssammanhang och i det dagliga kulturarbetet där man eftersträvar att göra allt fler människor delaktiga i kulturella upplevelser av olika slag. Problemen har emellertid sin motsvarighet på många andra områden. Utskottet anser dock inte att det finns tillräckliga skäl för riksdagen att nu hos Kungl. Maj:t anhålla om en undersökning av den art som angivits i motionen.

Delade meningar kan inte råda om att det för bildkonstnärerna är av väsentlig betydelse att ha goda utställningsmöjligheter. I dagens läge då remissbehandlingen av kulturrådets betänkande Ny kulturpolitik pågår kan utskottet emellertid inte tillstyrka yrkandet i motionen 1973: 451 att riksdagen hos Kungl. Maj:t skall hemställa om utarbetande av bestämmelser för statsbidrag till kommunala konstsalonger och vissa andra typer av utställningslokaler.

Frågan om de kostnader som för konstnärerna är förenade med utställningar av deras verk tas upp i två motioner. I motionen 1973: 451 hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utarbetande av bestämmelser om utställningsersättningar till konstnärer medan det i motionen 1973: 683 önskas en utredning av frågan om statsbidrag till kommunerna för ersättningar i samband med konstutställningar.

Utskottet som vill understryka önskvärdheten av en snar redovisning av kulturrådets fortsatta utredningsarbete om utformningen av statliga insatser för olika grupper av kulturarbetare anser sig inte böra tillstyrka motionerna 1973: 451 och 1973: 683 i nu ifrågavarande delar.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen avslår motionen 1973: 675 i vad avser kulturskaparnas ekonomiska villkor,
2. att riksdagen avslår motionen 1973: 675 i vad avser arbetsuppgifter för olika kulturskapare,
3. att riksdagen avslår motionen 1973: 675 i vad avser undersökning om en i motionen angiven skiftande kulturefterfrågan,
4. att riksdagen avslår motionen 1973: 451 i vad avser utarbetande av bestämmelser för statsbidrag till kommunala konstsalonger och vissa andra utställningslokaler,
5. att riksdagen avslår motionerna 1973: 451 och 1973: 683, båda i vad avser ersättning till konstnärer i samband med konstutställningar.

2. **Konstnärsstipendier.** Kungl. Maj:t har under punkten B 1 (s. 19—21) föreslagit riksdagen att till Konstnärsstipendier för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 8 500 000 kr.

I motionen 1973: 683 av herr Källstad m. fl. (fp) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen under åttonde huvudtiteln B 1 Konstnärsstipendier utöver vad Kungl. Maj:t begär anvisar 500 000 kr. som projektstöd till tonsättare. Innebörden härav är att motionärerna anser att ett förslag om projektstöd som Musikaliska akademiens styrelse lagt fram skall genomföras.

I propositionen redovisas att Musikaliska akademiens styrelse tillsammans med representanter för Föreningen Svenska tonsättare tillsatt en

arbetsgrupp med uppgift att närmare undersöka de svenska tonsättarnas villkor. Gruppens arbete har bl. a. resulterat i ett förslag om projektstöd på musikområdet med huvudsyfte att möjliggöra för svenska musikinstitutioner att beställa svensk musik. Akademiens styrelse har för nästa budgetår föreslagit en medelsanvisning av 500 000 kr. för detta ändamål. I propositionen har emellertid inte lagts fram något förslag om dylikt projektstöd och som skäl härtill har anförts att förslag rörande kulturarbetarnas villkor är att vänta från kulturrådet.

Utskottet

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag vilket innebär en höjning av anslaget med 1 milj. kr. och avstyrker därmed yrkandet i motionen 1973: 683 om en höjning med ytterligare 500 000 kr.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till propositionen 1973: 1 och med avslag å motionen 1973: 683 i denna del till *Konstnärsstipendier* för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 8 500 000 kr.

3. **Konstnärsbelöningar.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten B 2 (s. 22) och hemställer

att riksdagen till *Konstnärsbelöningar* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 1 425 000 kr.

4. **Statens konstråd.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten B 3 (s. 22—23) och hemställer

att riksdagen till *Statens konstråd* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 239 000 kr.

5. **Förvärv av konst för statens byggnader m. m.** Kungl. Maj:t har under punkten B 4 (s. 23—24) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad i propositionen 1973: 1 anförts angående beställningar av konst, som föranleder utgifter under senare budgetår än budgetåret 1973/74,

2. till Förvärv av konst för statens byggnader m. m. för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

I motionen 1973: 683 av herr Källstad m. fl. (fp) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen under B 4 Förvärv av konst för statens byggnader m. m. utöver vad Kungl. Maj:t begärt anvisar 500 000 kr.

Statens konstråd har i sin anslagsframställning för nästa budgetår uttalat att sysselsättningsläget för landets konstnärer liksom behovet av konst hos statliga myndigheter motiverar att anslaget höjs med 2 milj. kr. till 5 milj. kr. Förslaget i propositionen innebär oförändrad medelsanvisning.

I motionen 1973: 683 uttalas bl. a. att staten bör satsa betydligt mer på förvärv av konst och försöka nå upp till den norm, som man sökt tillämpa i det offentliga byggandet, nämligen att minst en procent av byggnadsvärdet skall anslås till konstnärlig utsmyckning. Motionärerna betonar den betydelse detta skulle ha för bildkonstnärerna.

Utskottet

Utskottet anser sig inte böra föreslå riksdagen att gå utöver Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet avstyrker därför motionen 1973: 683, såvitt nu är i fråga.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner vad i propositionen 1973: 1 anförts angående beställningar av konst, som föranleder utgifter under senare budgetår än budgetåret 1973/74,
2. att riksdagen med bifall till propositionen 1973: 1 och med avslag å motionen 1973: 683 i denna del till *Förvärv av konst för statens byggnader m. m.* för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

6. **Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.** Kungl. Maj:t har under punkten B 5 (s. 24—26) föreslagit riksdagen att till Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. för budgetåret 1973/74 anvisa ett förslagsanslag av 13 184 000 kr.

I motionen 1973: 32 av herrar Molin (fp) och Ahlmark (fp) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om en sådan ändring av 3 § kungörelsen angående Sveriges författarfond att rätten till författarpenning utsträcks till att gälla även vetenskapliga bibliotek.

Gällande bestämmelser m. m.

Bestämmelserna om biblioteksersättning är meddelade i kungörelsen (1962: 652) om Sveriges författarfond (ändrad senast 1972: 553). Enligt kungörelsen utgår ersättning med vissa angivna grundbelopp för utlåning genom stifts- och landsbibliotek, länsbibliotek, folkbibliotek och skolbibliotek av dels svenska litterära verk i original, dels litterära verk i svensk översättning, i båda fallen under förutsättning att verken är skyddade enligt gällande lag om upphovsrätt till litterära och konst-

närliga verk. Ersättning utgår också för verk av angivna slag som vid nämnda bibliotek ingår i referenssamlingarna och inte lånas ut.

Biblioteksersättning utgår inte för utlåning respektive förekomsten av referensexemplar vid andra bibliotek än de nyss nämnda.

Innevarande budgetår uppgår biblioteksersättningens grundbelopp i fråga om originalverk till 18 öre för hemlån och till 72 öre för referensexemplar samt i fråga om översatt verk till 6 öre för hemlån och till 24 öre för referensexemplar.

Genom beslut av Kungl. Maj:t bestäms årligen hur stort belopp som i form av biblioteksersättning skall överföras från förevarande anslag till Sveriges författarfond. Storleken av detta belopp beror dels av grundbeloppens storlek, dels av omfattningen av den utlåning, respektive det bestånd av referensexemplar som biblioteksersättningen skall grunda sig på. Denna omfattning bedöms på grundval av stickprovsundersökningar som genomförs i samverkan mellan författarfonden och statistiska centralbyrån.

Av de medel som överförs från anslaget till fonden disponeras en del till individuella ersättningar medan återstoden tillförs fondens s. k. fria del. Individuell ersättning, s. k. författarpenning, utgår till svenska författare av originalverk med f. n. 10 öre av grundbeloppet för hemlån av originalverk och 40 öre av grundbeloppet för referensexemplar av dylikt verk. I den mån en författare når upp till en ersättning i form av författarpenning som överstiger ett gränsvärde av 10 000 kr. (100 000 boklån eller 25 000 referensexemplar) sker en reduktion av den del av ersättningen som ligger över gränsvärdet. Reduktionen sker i två etapper. Omvänt gäller den regeln att belopp som inte når upp till 150 kr. (1 500 lån eller 375 referensexemplar) inte betalas ut till vederbörande författare utan i stället ingår i fondens fria del. Om en bok har högst tre upphovsmän (författare, illustratörer) delas författarpenningen lika mellan dem. För verk med fler än tre upphovsmän utgår ingen individuell ersättning.

Den fria delen av fonden används efter bestämmande av författarfondens styrelse till stipendier, pensioner, understöd och andra för författare, översättare m. fl. gemensamma ändamål.

Gällande system för biblioteksersättning bygger inte på någon i lagen om upphovsrätt till konstnärliga och litterära verk eller annorstädes fastslagen laglig rätt för upphovsmännen att erhålla dylik ersättning. Förslag om införande av en dylik rätt framfördes år 1969 av Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsorganisation (KLYS). I detta förslag berördes även frågan om en utvidgning av författarersättningen till att gälla vetenskapliga bibliotek. KLYS' förslag har sedermera överlämnats till den nordiska kommittén för översyn av den upphovsrättsliga lagstiftningen.

Litteraturutredningen har enligt sina direktiv bl. a. att ompröva de

nuvarande statliga insatserna för direkt författarstöd. Utredningen bör därvid väga olika möjliga insatser för författar- och litteraturstöd mot varandra inom hela området och se till den samlade verkan som man vill eftersträva.

Utskottet

I motionen 1973: 32 hemställs om en sådan ändring av gällande bestämmelser att rätten till författarpenning utsträcks till att gälla även vetenskapliga bibliotek. Motionärerna anser att nuvarande bestämmelser diskriminerar författare av vetenskapliga verk och framhäver att motionskravet i sin helhet är motiverat av en önskan om jämställdhet mellan författare till verk av olika slag.

I vad avser motionärernas önskan om jämställdhet mellan författare av olika slag vill utskottet erinra om att jämställdhet föreligger så till vida som biblioteksersättning utgår även för vetenskapliga verk vid stifts- och landsbibliotek, länsbibliotek, folkbibliotek och skolbibliotek och för dylika verk som genom ett sådant bibliotek lånas interurbant från ett vetenskapligt bibliotek. Den brist på jämställdhet som motionärerna har i tankarna ligger i själva gränsdragningen mellan olika typer av bibliotek. De vetenskapliga biblioteken där man har den långt övervägande delen av lån respektive referensexemplar av vetenskapliga verk faller utanför ersättningssystemet vilket, i vad gäller författarpenning, drabbar författarna till dylika verk och i övrigt författarkollektivet som helhet.

Antalet lån från de bibliotek som omfattas av reglerna för biblioteksersättningen har beräknats uppgå till ca 72 milj. år 1971 medan motsvarande siffra för de vetenskapliga biblioteken är ca 1,3 milj. Utlåningen vid dessa senare bibliotek består i huvudsak av verk av sådant slag att de i princip inte omfattas av bestämmelserna för biblioteksersättning.

Genom det stickprovsförfarande som nu används registreras sammanlagt 150 000—200 000 lån om året. Detta stickprovsförfarande är enligt författarfonden tillräckligt för att ge rättvisa resultat för de flesta författare men kan slå mera slumpartat när det gäller författare med låga utlåningssiffror och däremot svarande låga ersättningsbelopp. Man har dock inom fonden ansett sig nödsakad att göra en avvägning mellan rättvisekravet och de dryga kostnader som en utökning av stickprovsundersökningarna skulle medföra — kostnader som skulle belasta fonden och därmed författarna själva som kollektiv.

Något förslag om en sådan ändring i gällande bestämmelser som motionärerna syftar till har inte förts fram av Sveriges författarförbund eller Sveriges författarfond.

Ett med det nu föreliggande identiskt motionsyrkande avstyrktes av

utskottet vid 1972 års riksdag med motiveringen att en ändring i enlighet med motionärernas förslag kunde beräknas medföra ett omfattande arbete som knappast kunde anses stå i rimlig proportion till de belopp som därigenom kunde väntas bli tillförda fonden, detta därför att utlåningen från de vetenskapliga biblioteken till övervägande del gäller verk för vilka författarpenning inte utgår.

Med hänsyn till vad som anförts i det föregående finner utskottet inte anledning för riksdagen att göra den i motionen önskade framställningen till Kungl. Maj:t.

Utskottet som inte har någon erinran mot Kungl. Maj:ts förslag vilket innebär en höjning av anslaget med 1 773 000 kr. hemställer

1. att riksdagen avslår motionen 1973: 32,
2. att riksdagen till *Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 13 184 000 kr.

7. **Statens biografbyrå m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkterna B 6—B 10 (s. 26—35) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1973/74 anvisar

1. till *Statens biografbyrå* ett förslagsanslag av 713 000 kr.,
2. till *Teater- och musikrådet* ett förslagsanslag av 739 000 kr.,
3. till *Bidrag till Operan och Dramatiska teatern* ett reservationsanslag av 63 211 000 kr.,
4. till *Bidrag till Svenska riksteatern* ett reservationsanslag av 33 699 000 kr.,
5. till *Bidrag till stadsteatrar och därmed likställda teatrar* ett förslagsanslag av 33 845 000 kr.

8. **Rikskonsertverksamhet.** Kungl. Maj:t har under punkten B 11 (s. 36—46) föreslagit riksdagen att till Rikskonsertverksamhet för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 17 358 000 kr.

Motionen

I motionen 1973: 440 av herr Andersson i Ljung m. fl. (m) hemställs att riksdagen till Rikskonsertverksamhet för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 16 358 000 kr.

Motionärerna uttalar sin tillfredsställelse med utbyggnaden av verksamheten vid Institutet för rikskonserter (IRK) och då bl. a. med den vidgade skolkonsertverksamheten. Med motiveringen att det är angeläget att söka begränsa de ständigt ökande offentliga utgifterna på alla områden där detta kan ske utan att nödvändig samhällsservice härigenom åsidosätts, riktar motionärerna viss kritik mot propositionens för-

slag om en anslagshöjning. De anser att propositionens förslag om anvisande av 700 000 kr. till en utbyggnad av fonogramverksamheten och information härom inte bör beviljas. Vad angår skolkonsertverksamheten och den allmänna konsertverksamheten anser de att den ökning av medelsanvisningen som Kungl. Maj:t föreslagit bör reduceras från 500 000 kr. till 200 000 kr.

Utskottet

I propositionen redovisas det förslag som konsertbyråutredningen lagt fram i betänkandet (SOU 1971: 73) Fonogrammen i musiklivet. Ökade statliga insatser föreslås i detta främst på följande områden nämligen produktion och distribution av fonogram, konsumentinformation om repertoar och apparatur samt dokumentation av ljudande material och musikforskning.

De frågor som utredningen tar upp är enligt departementschefen av stor betydelse, men han anser att utredningen inte lagt grunden för en mer genomgripande och långsiktig lösning av problemen på fonogramområdet. Med hänsyn härtill förklarar han sig inte beredd att ta definitiv ställning till det statliga engagemanget på detta område. I stället föreslås ett ökat statligt stöd om 700 000 kr. för att Institutet för rikskonserter (IRK) ytterligare skall kunna utveckla sin försöksverksamhet med produktion och distribution av fonogram. Vidare beräknas i propositionen en anslagshöjning om 500 000 kr. för viss utvidgning av skolkonsertverksamheten och den allmänna konsertverksamheten.

I motionen 1973: 440 föreslås att anslaget i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag minskas med 1 milj. kr., varav 700 000 kr. till fonogramverksamheten vid IRK och 300 000 kr. till skolkonsertverksamheten och den allmänna konsertverksamheten.

Utskottet finner det för sin del värdefullt att nya vägar prövas att sprida kvalificerad musik och tillstyrker därför förslaget i propositionen om anvisande av 700 000 kr. för att IRK skall få möjlighet att ytterligare utveckla sin försöksverksamhet med produktion och distribution av fonogram. De synpunkter på denna verksamhet som framförts i propositionen har inte givit utskottet anledning till erinran.

Vad gäller skolkonsertverksamheten och den allmänna konsertverksamheten vill utskottet särskilt framhålla den förstnämnda verksamhetens betydelse för att förståelse och känsla tidigt skapas för kvalificerad musik från olika tidsperioder och skilda kulturer.

Med hänvisning till vad ovan anförts tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker alltså motionen 1973: 440.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till propositionen 1973: 1 och med avslag på motionen 1973: 440 till *Rikskonsertverksamhet* för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 17 358 000 kr.

9. **Musikaliska akademien.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten B 13 (s. 46—48) och hemställer

att riksdagen till *Musikaliska akademien* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 1 765 000 kr.

10. **Tidskriftsstöd.** Kungl. Maj:t har under punkten B 14 (s. 49) föreslagit riksdagen att till Tidskriftsstöd för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 1 300 000 kr.

Motionerna

Utskottet behandlar i detta sammanhang motionerna

1973: 169 av fru Ryding m. fl. (vpk) vari hemställs att riksdagen beslutar att till Tidskriftsstöd för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 1 900 000 kr.,

1973: 1251 av herr Sundman (c) vari hemställs att riksdagen till Tidskriftsstöd anvisar ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 200 000 kr. förhöjt reservationsanslag om 1 500 000 kr.

I motionerna 1973: 169 och 1973: 1251 erinras om att tidskriftsnämnden begärt en ökning av anslaget med 600 000 kr. medan Kungl. Maj:ts förslag innebär oförändrad medelsanvisning.

Den allt betydelsefullare roll som de icke-kommersiella tidskrifterna och bulletinerna fått genom dags- och veckopressens ökade monopolisering gör det enligt motionen 1973: 169 väsentligt att dessa tidskrifter och bulletiner ges goda existensmöjligheter. Motionärerna hemställer därför om en höjning av anslaget med 600 000 kr. Denna höjning bör helt läggas på stödformen grundbidrag.

Hemställan i motionen 1973: 1251 om en höjning av anslaget med 200 000 kr. motiveras med dels att anslaget varit oförändrat i två år, vilket innebär att utgående grundbidrag urholkats till sitt värde, dels att nämnden med oförändrat anslagsbelopp saknar resurser för att bevilja en enda nytillkommande tidskrift grundbidrag.

Utskottet

Det stöd som kulturtidskrifter och ideella tidskrifter kan få från detta anslag utgår i form av grundbidrag, projektbidrag och stödköp. Stödet bör enligt kungörelsen om tidskriftsstöd (1971: 681) främja hög kvalitet och mångfald i utbudet av åsikter och behandlade ämnen.

Utskottet finner de skäl som i motionerna anförts för en höjning av anslaget välgrundade. Av främst ekonomiska skäl anser utskottet sig dock inte böra gå längre än att föreslå att anslaget i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag ökas med 100 000 kr.

Utskottet hemställer

att riksdagen i anledning av propositionen 1973: 1 och motionerna 1973: 169 och 1973: 1251 till *Tidskriftsstöd* för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 1 400 000 kr.

11. **Filmstöd.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten B 15 (s. 50—51) och hemställer

att riksdagen till *Filmstöd* för budgetåret 1973/74 anvisar ett anslag av 1 690 000 kr.

12. **Bidrag till särskilda kulturella ändamål.** Kungl. Maj:t har under punkten B 16 (s. 51—56) föreslagit riksdagen att till Bidrag till särskilda kulturella ändamål för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 27 700 000 kr.

Motionerna

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna

1973: 296 av fröken Sandell m. fl. (s) vari hemställs att riksdagen uppdrar åt Kungl. Maj:t att vid prövning av anslag till Emigrantinstitutet i Växjö på enahanda sätt behandla Emigrantregistret i Karlstad och genom ett driftbidrag säkerställa de utvecklingsplaner som i motionen redovisas,

1973: 443 av herrar Enlund (fp) och Stålhammar (fp) vari hemställs att riksdagen uttalar att Västerås musiksällskap och Örebro orkesterstiftelse vid statlig bidragsgivning skall jämställas med övriga statsunderstödda symfoniorkestrar,

1973: 685 av herr Källstad m. fl. (fp) vari hemställs att riksdagen utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit i åttonde huvudtiteln under anslaget B 16 Bidrag till särskilda kulturella ändamål anvisar 2,3 milj. kr.

I motionen 1973: 296 uttalas att Emigrantregistret i Karlstad bör behandlas på samma sätt som Emigrantinstitutet i Växjö och att Kungl. Maj:t genom ett driftbidrag bör säkerställa de utvecklingsplaner som redovisas i motionen. Motionärerna erinrar om att Emigrantregistret i Karlstad sedan dess grundande år 1960 letts av initiativtagaren utan ersättning. Kommuner och landsting samt arbetsmarknadsstyrelsen har ställt vissa resurser till förfogande. Verksamheten som bedrivits i nära samarbete med den historiska institutionen vid Uppsala universitet har successivt utvidgats. Man har bl. a. inriktat sig på fältforskning rörande arbetsvandringar och migration, och undersökningarna har enligt motio-

närerna främst tagit sikte på förhållandena i de norra och västra delarna av Sverige. Motionärerna framhåller att den ökade verksamheten ställer krav på viss heltidsanställd personal och föreslår därför att ett driftbidrag om 60 000 kr. skall anvisas.

Utskottet

Ur förevarande reservationsanslag, som första gången anvisades för budgetåret 1964/65, har utgått dels regelbundet stöd till vissa verksamheter inom kulturområdet för vilka något fast statsbidrag inte inrättats, dels tillfälliga bidrag för experiment och utvecklingsarbete inom olika kultursektorer. Även om anslaget i princip inte är avsett för vissa bestämda ändamål har den övervägande delen kommit att bindas till den förstnämnda typen av verksamheter, främst då de statsunderstödda yrkesorkestrarna. Kungl. Maj:t har dock i anslaget en värdefull möjlighet att i viss mån anpassa bidragsgivningen till särskilda kulturella ändamål efter uppkommande olika behov.

Kulturrådet framhåller i sitt betänkande Ny kulturpolitik behovet av medel för tillfälliga insatser. Rådets förslag innebär bl. a. att det framtida statliga organet för kulturfrågor, det nya kulturrådet, bör få disponera medel att fördela på olika projekt och för tillfälliga ändamål till vilka annat statsbidrag inte kan utgå. Kulturrådet, som beräknar att för budgetåret 1970/71 ca 1,3 milj. kr. stod till Kungl. Maj:ts förfogande för dylika ändamål, anser att det nya kulturrådet i ett initialskede bör få disponera ett belopp om 2—3 milj. kr.

Motionen 1973: 685 anknyter till kulturrådets förslag, och motionärerna uttalar att detta beträffande det nya kulturrådets sammansättning, organisation och uppgifter i stora drag överensstämmer med förslag om inrättande av en kulturfond som folkpartiet fört fram i motioner till 1971 och 1972 års riksdagar. Motionärerna hemställer nu i avvaktan på att förslag om inrättande av en kulturfond skall föreläggas riksdagen om en ökning av anslaget med 2,3 milj. kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag.

Förslaget i propositionen innebär en höjning av anslaget med 3 milj. kr. vilket, enligt vad som anförs i propositionen, innebär att det i viss mindre utsträckning kommer att finnas utrymme för insatser för nya ändamål. Med hänsyn härtill samt till att kulturrådets betänkande f. n. remissbehandlas anser sig utskottet inte böra tillstyrka motionen 1973: 685.

I motionen 1973: 443 hemställs om ett uttalande av riksdagen att Västerås musiksällskap och Örebro orkesterstiftelse vid statlig bidragsgivning skall jämställas med övriga statsunderstödda symfoniorkestrar. Motionärerna framhåller att de kommunala bidragen till dessa båda orkesterföretag är mycket stora i förhållande till de statliga.

Bidrag till de sex statsunderstödda yrkesorkestrarna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Helsingborg och Gävle utgår f. n. med sammanlagt 10 353 000 kr. De av Kungl. Maj:t fastställda bidragen utgår från en viss volym på verksamheten. Vidare förutsätts bidrag utgå till orkesterföretagen från kommun eller från annat håll med minst samma belopp som staten anvisar. Statsbidrag till Örebro kulturnämnd för konsertverksamhet utgår med 355 000 kr. och statsbidrag till Västerås musiksällskap med 180 000 kr. De båda orkestrarna i Örebro och Västerås skiljer sig så till vida från de sex yrkesorkestrarna som de endast till viss del består av heltidsengagerade yrkesmusiker. Förslag om att de i bidragshänseende skall likställas med yrkesorkestrarna har förts fram dels i teater- och orkesterrådets betänkande om orkestrarnas organisation, dels tidigare av teater- och musikrådet. Det förslag om statsbidrag till teater- och orkesterverksamhet som kulturrådet lagt fram innebär att bidraget skall knytas till antalet anställda. Staten skall alltså bidra med en viss procent av lönekostnaderna. Kulturrådet förutsätter att statsbidrag enligt detta förslag skall utgå även till orkestrarna i Örebro och Västerås.

Utskottet konstaterar att orkestrarna i Örebro och Västerås bl. a. därför att de inte är yrkesorkestrar inte har inordnats i det statsbidragssystem som gäller för yrkesorkestrarna. I och för sig anser utskottet det rimligt att anslagsgivningen till orkestrarna utgår efter enhetliga principer. Utskottet finner det dock inte lämpligt att föregripa de överväganden som kan väntas på grundval av kulturrådets betänkande och anser sig därför inte böra föreslå riksdagen att göra det i motionen 1973: 443 önskade uttalandet.

Yrkandet i motionen 1973: 296 anknyter till ett uttalande av departementschefen att han vid medelsfördelningen under våren 1973 avser att beakta den ansökan om bidrag för nästa budgetår som givits in av Stiftelsen Emigrantinstitutet i Växjö.

Utskottet är medvetet om värdet av den verksamhet som bedrivs av Emigrantregistret i Karlstad och finner den i och för sig vara av så allmänt intresse att ett statsbidrag kan övervägas. Emellertid har Emigrantregistret enligt vad utskottet inhämtat inte hos Kungl. Maj:t anhållit om något bidrag till verksamheten. Med hänsyn härtill och då bidragsfrågan i den mån den aktualiseras bör bedömas tillsammans med andra frågor om bidrag ur förevarande anslag anser utskottet att motionen inte bör föranleda något uttalande av riksdagen av den art motionärerna önskat. Utskottet avstyrker alltså motionen 1973: 296.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen med bifall till propositionen 1973: 1 och med avslag på motionen 1973: 685 till *Bidrag till särskilda kulturella ändamål* för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 27 700 000 kr.,

2. att riksdagen avslår motionen 1973: 443,
3. att riksdagen avslår motionen 1973: 296.

13. **Viss beredskapsutrustning m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten B 17 (s. 57) och hemställer

att riksdagen till *Viss beredskapsutrustning m. m.* för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 800 000 kr.

Stockholm den 13 mars 1973

På kulturutskottets vägnar

LENNART MATTSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Larsson i Vänersborg (s), fru Sundström (s), herr Nilsson i Agnäs (m), fru Berglund (s), herrar Sundman (c), Zachrisson (s), fru Frænkel (fp), herrar Leander (s), Eriksson i Ulfsbyn (c), Green (s), fru Mogård (m), fru Ryding (vpk), herrar Enlund (fp) och Andersson i Örträsk (s).

Reservationer

1. vid *punkten 1* (Vissa allmänna kulturfrågor)

a. beträffande *fortsatta samhälleliga insatser för att förbättra kulturskaparnas ekonomiska villkor* av herr Nilsson i Agnäs (m) och fru Mogård (m) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med »Med anledning» och på s. 3 slutar med »önskade uttalande» bort ha följande lydelse:

Med anledning av yrkandet i motionen 1973: 675 om den principiella inriktningen av fortsatta samhälleliga insatser för att förbättra kulturskaparnas ekonomiska villkor vill utskottet först erinra om att utskottet förra året i sitt betänkande nr 18 som sin mening uttalade att det allmännas insatser för kulturarbetarna i första hand bör ha formen av ersättning för utfört arbete. Utskottet förutsatte att frågan om ersättningsprincipens tillämpning skulle prövas inom ramen för kulturrådets arbete och att förslag från rådet i fråga om kulturarbetarersättningar vore att vänta vid årsskiftet 1972-1973. Kulturrådet har emellertid ännu inte kommit med några förslag i detta avseende. Rådets ursprungliga tidsplan för utredningsarbetet angav att frågan om kulturarbetarnas

ersättning skulle prioriteras och att förslag skulle framläggas i mars år 1970.

Med hänsyn till de knappa ekonomiska villkor under vilka stora grupper utövande konstnärer och andra kulturskapare lever finner utskottet det djupt otillfredsställande att förslag i frågan ännu inte framlagts. Särskilt mot bakgrunden av att anslagen till kulturändamål i många landsting och kommuner kraftigt prutats under de senaste åren finner utskottet det befogat att riksdagen nu gör ett principuttalande som klart anger att kulturskapare är att betrakta som en yrkesgrupp som bör beredas arbetstillfällen och ersättning för utfört arbete. Ett sådant uttalande skulle enligt utskottets mening verksamt bidra till att såväl samhällets organ som allmänna opinionen bibringades en ändrad inställning till kulturskaparna och deras betydelse för samhället. Utskottet är medvetet om att det kan ta avsevärd tid att omsätta ersättningsprincipen i praktiken men anser att riksdagen av denna anledning bör söka påskynda utvecklingen.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen med bifall till motionen 1973: 675 i denna del i skrivelse till Kungl. Maj:t som sin mening ger till känna att fortsatta samhälleliga insatser för att förbättra kulturskaparnas ekonomiska villkor bör utformas enligt principen om ersättning till kulturskaparna för utfört arbete,

b. beträffande *förslag om hur olika arbetsuppgifter genom samhällets försorg skall kunna erbjudas olika kulturskapare* av herr Nilsson i Agnäs (m) och fru Mogård (m) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med »I motionen» och slutar med »läggs fram» bort ha följande lydelse:

I motionen 1973: 675 har även hemställts att riksdagen anhåller att Kungl. Maj:t i samarbete med kulturskaparnas egna organisationer utarbetar förslag rörande hur olika arbetsuppgifter genom samhällets försorg skall kunna erbjudas olika kulturskapare. Utskottet uttalade förra året i sitt nyssnämnda betänkande att tanken att olika arbetsuppgifter genom samhällets försorg skulle kunna erbjudas olika kulturskapare var väl värd att pröva. Utskottet hänvisade även beträffande denna fråga till kulturrådets arbete.

Utskottet anser det, i avvaktan på en genomgripande reform på området, befogat att mot bakgrund av den för många kulturskapare bekymmersamma situationen hemställa att Kungl. Maj:t i samverkan med kulturskaparnas egna organisationer utarbetar förslag i syfte att stimulera anlitandet av kulturskapare inom t. ex. den kommunala miljön, skolan och fortbildningen.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen med bifall till motionen 1973: 675 i denna del i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att Kungl. Maj:t i samarbete med kulturskaparnas egna organisationer utarbetar förslag rörande hur olika arbetsuppgifter genom samhällets försorg skall kunna erbjudas olika kulturskapare,

c. beträffande *en undersökning av orsakerna till skiftande kulturefterfrågan* av herr Nilsson i Agnäs (m) och fru Mogård (m) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med »Utskottet får» och slutar med »i motionen» bort ha följande lydelse:

Utskottet får med anledning härav erinra om att utskottet förra året i sitt betänkande nr 18 i ett liknande sammanhang underströk värdet av en utveckling av den kultursociologiska forskningen över huvud taget. Vid ett studium av kulturrådets nu framlagda betänkande Ny kulturpolitik anser sig dock utskottet kunna konstatera att en rad grundläggande faktorer av betydelse ännu inte klarlagts. Utskottet finner det angeläget att de negativt påverkande faktorerna kartläggs. Det är av stor betydelse att kvalitativt högtstående kulturupplevelser förmedlas till så många som möjligt. Åtgärder till stimulans som samhället kan vilja vidta kan befaras bli utan resultat, om inte förutsättningarna klarlagts. Utskottet vill därför förorda att den i motionen 1973: 675 begärda undersökningen snarast påbörjas.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. att riksdagen med bifall till motionen 1973: 675 i denna del i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att en undersökning görs i syfte att klarlägga orsakerna till den skiftande efterfrågan på kultur som uppenbarligen inte bara har sin grund i socialgruppstillhörighet och utbildningsbakgrund,

d. beträffande *bestämmelser om statsbidrag till kommunala konstsalonger* av fru Ryding (vpk) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med »Delade meningar» och slutar med »av utställningslokaler» bort ha följande lydelse:

Delade meningar kan inte råda om att det för bildkonstnärerna är av väsentlig betydelse att ha goda utställningsmöjligheter. I motionen 1973: 451 yrkas bl. a. att riksdagen hos Kungl. Maj:t skall hemställa om utarbetande av bestämmelser för statsbidrag till kommunala konstsalonger samt till konstnärskooperativa och kollektiva utställningslokaler. Detta är en viktig fråga som pockar på sin snara lösning, och utskottet anser det därför önskvärt att man utan dröjsmål kommer fram

till en för bildkonstnärerna tillfredsställande statsbidragsgivning. Frågan bör alltså få en åtminstone provisorisk lösning omgående och inte förhalas genom att man först avvaktar remissbehandlingen av kulturrådets betänkande och sedan en eventuell proposition.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. att riksdagen med bifall till motionen 1973: 451 i denna del i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att bestämmelser snarast utarbetas beträffande statsbidrag till kommunala konstsalonger samt till konstnärskooperativa och kollektiva utställningslokaler,

2. vid *punkten 2* (Konstnärsstipendier) av fru Frænkel (fp) och herr Enlund (fp) som anser att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

Utskottet finner i likhet med motionärerna att det är angeläget att särskilda medel anvisas för projektstöd till tonsättare. Ett sådant projektbidrag skulle göra det möjligt för svenska musikinstitutioner att i ökad utsträckning beställa svensk musik, vilket skulle innebära att tonsättare och musiker fick fler tillfällen till arbete. Utskottet tillstyrker alltså en höjning av anslaget med 500 000 kr. och hemställer

att riksdagen i anledning av propositionen 1973: 1 och med bifall till motionen 1973: 683 i denna del till *Konstnärsstipendier* för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 9 000 000 kr.

3. vid *punkten 5* (Förvärv av konst för statens byggnader m. m.) av fru Frænkel (fp) och herr Enlund (fp) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med »Utskottet anser» och slutar med »i fråga» bort ha följande lydelse:

Uttskottet delar den grundläggande uppfattningen i motionen att principen för det allmännas engagemang för att förbättra kulturskaparnas villkor bör vara att i största möjliga utsträckning skapa arbetstillfällen och ge ersättning för fullgjorda arbetsprestationer. Stat och kommun har möjlighet härtill bl. a. genom sin inköpspolitik när det gäller konst, vilket också framhållits av statens konstråd. Förslaget i motionen om en höjning av anslaget med 500 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag är enligt utskottets mening välmotiverat. Utskottet tillstyrker därför motionen 1973: 683 såvitt nu är i fråga.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen i anledning av propositionen 1973: 1 och med bifall till motionen 1973: 683 i denna del till *Förvärv av konst för statens byggnader m. m.* för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 3 500 000 kr.

4. vid *punkten 6* (Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.) av fru Frænkel (fp) och herr Enlund (fp) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med »I motionen» och på s. 9 slutar med »Kungl. Maj:t» bort ha följande lydelse:

I motionen 1973: 32 av herrar Molin och Ahlmark hemställs om sådan ändring av gällande bestämmelser att rätten till författarpenning utsträcks till att gälla även utlåning från vetenskapliga bibliotek. Genom att utlåningen vid dessa bibliotek — i motsats till övriga bibliotek — främst avser vetenskaplig litteratur och facklitteratur kommer de nuvarande reglerna om biblioteksersättning att i praktiken utestänga flertalet författare av fackböcker och vetenskapliga verk från författarpenning. Det i motionen ställda yrkandet är också i sin helhet motiverat av en önskan om jämställdhet mellan författare till verk av olika slag.

Den kostnadsökning för staten och den motsvarande intäktsökning för författarfonden som skulle följa av ett bifall till motionen torde bli ganska liten bl. a. därför att flertalet verk som lånas ut vid dessa bibliotek lånas så få gånger att den enskilde författaren inte når upp till den minimigräns som måste passeras för att författarpenning skall utbetalas. Detta kan dock inte få vara ett skäl för att avvisa motionskravet, eftersom rättviseskäl enligt vår mening talar för att alla författare som når över minimigränsen bör erhålla författarpenning. Beräkningen av storleken av biblioteksersättningen bör också vid de vetenskapliga biblioteken grundas på stickprovsundersökningar. Det finns inget skäl att anta att detta skulle medföra något större administrativt merarbete.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen bifaller motionen 1973: 32,

5. vid *punkten 8* (Rikskonsertverksamhet) av herr Nilsson i Agnäs (m) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 10 som börjar med »Utskottet finner» och slutar med »motionen 1973: 440» bort ha följande lydelse:

I och för sig finner utskottet utbyggnaden av verksamheten vid IRK och då i synnerhet skolkonsertverksamheten värdefull. Utskottet anser sig dock i nuvarande budgetläge ej böra tillstyrka den del av den i propositionen föreslagna höjningen av anslaget som avses för försöksverksamhet med distribution och produktion av fonogram. Vad avser medelsanvisningen till skolkonsertverksamheten och den allmänna kon-

sertverksamheten finner utskottet för sin del att den ökning av medelsanvisningen som Kungl. Maj:t föreslagit bör reduceras från 500 000 kr. till 200 000 kr. Utskottet tillstyrker alltså motionen 1973: 440 om en minskning av det av Kungl. Maj:t föreslagna anslaget med 1 000 000 kr.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen i anledning av propositionen 1973: 1 och med bifall till motionen 1973: 440 till *Rikskonsertverksamhet* för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 16 358 000 kr.

6. vid *punkten 10* (Tidskriftsstöd) av fru Ryding (vpk) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar med »Utskottet finner» och slutar med »med 100 000 kr.» bort ha följande lydelse:

Den allt betydelsefullare roll som de icke-kommersiella tidskrifterna och bulletinerna fått genom dags- och veckopressens ökade monopolisering gör det enligt motionen 1973: 169 väsentligt att dessa tidskrifter och bulletiner ges goda existensmöjligheter. Utskottet delar motionärernas uppfattning och ansluter sig till yrkandet om en höjning av anslaget med 600 000 kr. Denna höjning bör helt läggas på stödformen grundbidrag. Vid bifall till vad utskottet sålunda föreslår blir även yrkandet i motionen 1973: 1251 om en höjning av anslaget med 200 000 kr. tillgodosett.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen i anledning av propositionen 1973: 1 och motionen 1973: 1251 samt med bifall till motionen 1973: 169 till *Tidskriftsstöd* för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 1 900 000 kr.

7. vid *punkten 12* (Bidrag till särskilda kulturella ändamål) av fru Frænkel (fp) och herr Enlund (fp) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 13 som börjar med »Förslaget i» och slutar med »motionen 1973: 685» bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas mening att det är angeläget att Kungl. Maj:t har medel att disponera för tillfälliga insatser inom kulturområdet. Den i propositionen föreslagna höjningen av anslaget kommer till största delen att tas i anspråk för ökningar föranledda av löne- och prisstegringar, och utrymme för nya insatser kommer enligt vad som uttalas i propositionen endast att finnas i viss mindre utsträckning. I avvaktan på de förslag som kulturrådets betänkande kan föranleda finner utskottet det väl motiverat med en höjning av anslaget med 2,3 milj. kr. Utskottet tillstyrker alltså motionen 1973: 685.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen i anledning av propositionen 1973: 1 och med bifall till motionen 1973: 685 till *Bidrag till särskilda kulturella ändamål* för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 30 000 000 kr.,

Särskilda yttranden

1. vid *punkten 1* (Vissa allmänna kulturfrågor) av fru Frænkel (fp), fru Ryding (vpk) och herr Enlund (fp):

En stor del av bildkonstnärernas arbeten ställs genom utställningar o. d. till allmänhetens förfogande utan särskild kostnad, och bildkonstnärerna gör på detta sätt en viktig kulturell insats. Som framhålls i motionerna 1973: 451 och 1973: 683 är det rimligt att bildkonstnärerna tillförsäkras en ersättning för detta. Vi förutsätter att denna fråga blir föremål för överväganden i kulturrådets fortsatta utredningsarbete så att ett slutgiltigt ställningstagande i frågan kan ske när proposition föreläggs riksdagen.

2. vid *punkten 12* (Bidrag till särskilda kulturella ändamål) av fru Frænkel (fp) och herr Enlund (fp):

Beträffande statsbidragen till de statsunderstödda symfoniorkestrarna har utskottet funnit det rimligt att anslagsgivningen sker efter enhetliga normer. Om så blir fallet skulle önskemålen i motionen 1973: 443 bli tillgodosedda, nämligen att Västerås musiksällskap och Örebro orkesterstiftelse vid statlig bidragsgivning jämställes med övriga statsunderstödda symfoniorkestrar. Då utskottet emellertid med hänsyn till de överväganden som kan väntas på grundval av kulturrådets betänkande inte velat föreslå riksdagen att göra det i motionen önskade uttalandet vill vi framhålla att man, om en omläggning av bidragssystemet i enlighet med kulturrådets förslag blir fördröjd, bör eftersträva en successiv höjning av anslagen till Västerås musiksällskap och Örebro orkesterstiftelse inom det nuvarande bidragssystemets ram.